Skatteutskottets betänkande

1981/82:4

om miljövårdsavgifter m. m.

I detta betänkande behandlar utskottet tre motioner om bl. a. miljövårdsavgift på svavelhaltiga bränslen och om införande av en särkild återvinningsavgift på papper, som tillverkas av virkesråvara.

Motionerna

1980/81:243 av Maja Ohlin m. fl. (s)

I motionen hemställs att riksdagen begär att regeringen förelägger riksdagen förslag om att införa en miljövårdsavgift för förbrukning av svavelhaltiga bränslen.

1980/81:1012 yrkande 3 av Esse Petersson (fp) och Börje Stensson (fp)

I motionens yrkande 3 hemställs att riksdagen hos regeringen hemställer om förslag om miljöavgift på svavelhaltiga bränslen i enlighet med vad som anförts i motionen.

Yrkandena 1 och 2 har hänvisats till jordbruksutskottet, som avser att behandla ärendet under hösten 1981.

1980/81:1550 av Martin Olsson (c) och Margit Odelsparr (c)

I motionen hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utredning av frågan om att belägga papper, som tillverkas av virkesråvara och försäljs inom landet, med en återvinningsavgift i syfte att stimulera återvinning av papper.

Gällande bestämmelser m. m.

Miljövårdsavgift på svavelhaltiga bränslen
(motionerna 1980/81:243 och 1980/81:1012 yrk. 3)

Enligt redan gällande bestämmelser utgår i vissa fall särskild avgift på svavelhaltigt bränsle.

Lagen (1976:1054) om svavelhaltigt bränsle trädde i kraft den 1 oktober 1977. Då upphörde lagen (1968:551) om begränsning av svavelhalten i eldningsolja att gälla. För att motverka utsläpp i luften av svavelföreningar har regeringen meddelat föreskrifter för användningen av svavelhaltigt bränsle. Regeringen eller förvaltningsmyndighet som regeringen utser kan medge undantag från bestämmelse om den högsta mängd svavelföreningar som får släppas ut i luften. I dessa fall får en särskild avgift tas ut med belopp som fastställs av regeringen eller utsedd förvaltningsmyndighet.

Statens naturvårdsverk utövar den centrala tillsynen över efterlevnaden av lagen. Länsstyrelsen utövar fortlöpande tillsyn inom länet. Den särskilda avgiften utgår enligt taxa som fastställs av statens naturvårdsverk efter samråd med riksrevisionsverket (SFS 1976:1055).

De beräknade inkomsterna av avgiften för innevarande budgetår är 2 milj. kr.

Jordbruksutskottet (JoU 1980/81:13) har vid sin behandling under föregående riksmöte av motioner rörande den pågående försöksverksamheten med kalkning av sjöar och vatten konstaterat att den kalkning som hittills ägt rum är otillräcklig. Jordbruksutskottet har i samband därmed uttalat att det – inte minst med hänsyn till den statsfinansiella situationen – bör övervägas någon form av avgiftssystem för att bidra till finansieringen av såväl forskning som direkta praktiska åtgärder mot försurningseffekterna.

Fiskeristyrelsen och statens naturvårdsverk har den 1 juni 1981 i gemensam skrivelse till regeringen överlämnat en samlad redovisning av försöksverksamheten med kalkning av sjöar och vattendrag och även lämnat förslag till fortsatta åtgärder. Förslaget innebär ett åtgärdsprogram som beräknas kosta 56 milj. kr. under nästa budgetår och fullt utbyggt 210 milj. kr. om året. Beträffande finansieringen av programmet lägger verken inte fram några förslag, men i skrivelsen framhålls möjligheten att differentiera energiskatten med hänsyn till svavelutsläppen som en lämplig åtgärd för att stimulera rökgasavsvavling. Av skrivelsen framgår vidare att i genomsnitt endast en fjärdedel av det svavel som faller ned över Sverige är av svenskt ursprung. Skrivelsen remissbehandlas f. n.

Utskottet

Miljövårdsavgift på svavelhaltiga bränslen

Det i motion 1980/81:243 av Maja Ohlin m. fl. (s) framställda yrkandet om en miljövårdsavgift på svavelhaltiga bränslen för att bestrida samhällets kostnader för kalkning av sjöar överensstämmer helt med yrkandet 3 i motion 1980/81:1012 av Esse Petersson och Börje Stensson (båda fp). De övriga yrkandena i sistnämnda motion berör själva kalkningsverksamheten och kommer att behandlas av jordbruksutskottet. I båda motionerna hävdar motionärerna att den verksamhet som vållar föroreningen skall betala motåtgärderna.

Som utskottet inledningsvis redovisat utgår redan i vissa fall särskild avgift vid förbrukning av svavelhaltiga bränslen. Avgiften utgår endast om länsstyrelse på grund av särskilda skäl medgivit större utsläpp av svavelföreningar än vad som är medgivet enligt 1 och 2 §§ förordningen om svavelhaltigt bränsle. I förordningen indelas landet i två hälfter, där nordgränsen för den södra delen bildas av Stockholms, Södermanlands, Örebro och Värmlands län. I denna del får utsläppen motsvara högst 0,24 g

svavel per megajoule bränsle medan i den norra delen av landet gränsvärdet är satt till 0,69 g svavel. Avgiften beräknas inbringa 2 milj. kr. per år och täcker således inte på långt när samhällets kostnader för kalkning av sjöar som för innevarande budgetår beräknas till 23 milj. kr. Enligt ett nyligen av fiskeristyrelsen och naturvårdsverket framlagt förslag skulle emellertid en fullt utbyggd kalkningsverksamhet medföra kostnader på drygt 200 milj. kr. om året.

Utskottet finner det av administrativa skäl tveksamt att införa en avgift som i särskild ordning skulle erläggas av konsumenterna av svavelhaltiga bränslen för att täcka kalkningskostnaderna. Mot en sådan avgift talar också det förhållandet att endast en fjärdedel av det svavel som faller ned över Sverige är av svenskt ursprung. Jordbruksutskottet har tidigare framhållit att den statsfinansiella situationen kan påkalla särskilda åtgärder för att finansiera såväl forskning som åtgärder mot försurningseffekterna. Om ett genomförande av det nu föreslagna kalkningsprogrammet senare kommer att kräva särskilda finansieringsåtgärder är en fråga som enligt skatteutskottets mening regeringen i första hand bör ta ställning till vid sin prövning av förslaget.

Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motionerna.

Återvinningsavgift på papper

Den andra beskattningsfrågan som utskottet behandlar i detta sammanhang gäller förslaget i motion 1980/81:1550 av Martin Olsson och Margit Odelsparr (båda c) om införande av en återvinningsavgift på papper som tillverkas av virkesråvara och försäljs inom landet. Syftet med yrkandet är att stimulera återvinning av papper.

På grund av den mångsidiga användningen av papper synes det utskottet knappast meningsfullt att nu ta ut en generell återvinningsavgift. Det kan inte anses motiverat att ta ut en sådan avgift på tidningspapper samtidigt som staten anslår stora belopp till presstöd. Avgiften skulle dessutom drabba en lång rad områden som en rent fördyrande effekt utan att öka återvinningen. Med hänsyn till de anförda skälen och till de betydande administrativa och kontrollmässiga problem och kostnader som skulle vara förenade med en sådan avgift avstyrker utskottet bifall till motion 1980/81:1550.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. *beträffande miljövårdsavgift på svavelhaltiga bränslen*
   att riksdagen avslår
   a) motion 1980/81:243,
   b) motion 1980/81:1012 yrkande 3,

2. *beträffande återvinningsavgift på papper*
att riksdagen avslår motion 1980/81:1550.

Stockholm den 7 oktober 1981

På skatteutskottets vägnar
ERIK WÄRNBERG

Närvarande: Erik Wärnberg (s), Stig Josefson (c), Valter Kristenson (s), Rune Ångström (fp)*, Rune Carlstein (s), förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m), Olle Westberg i Hofors (s)*, Tage Sundkvist (c), Hagar Normark (s), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c), Wilhelm Gustafsson (fp), Egon Jacobsson (s), Bo Södersten (s) och Arne Svensson (m).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

GOTAB 69574 Stockholm 1981